વતરા મોર

જય કચ્છ

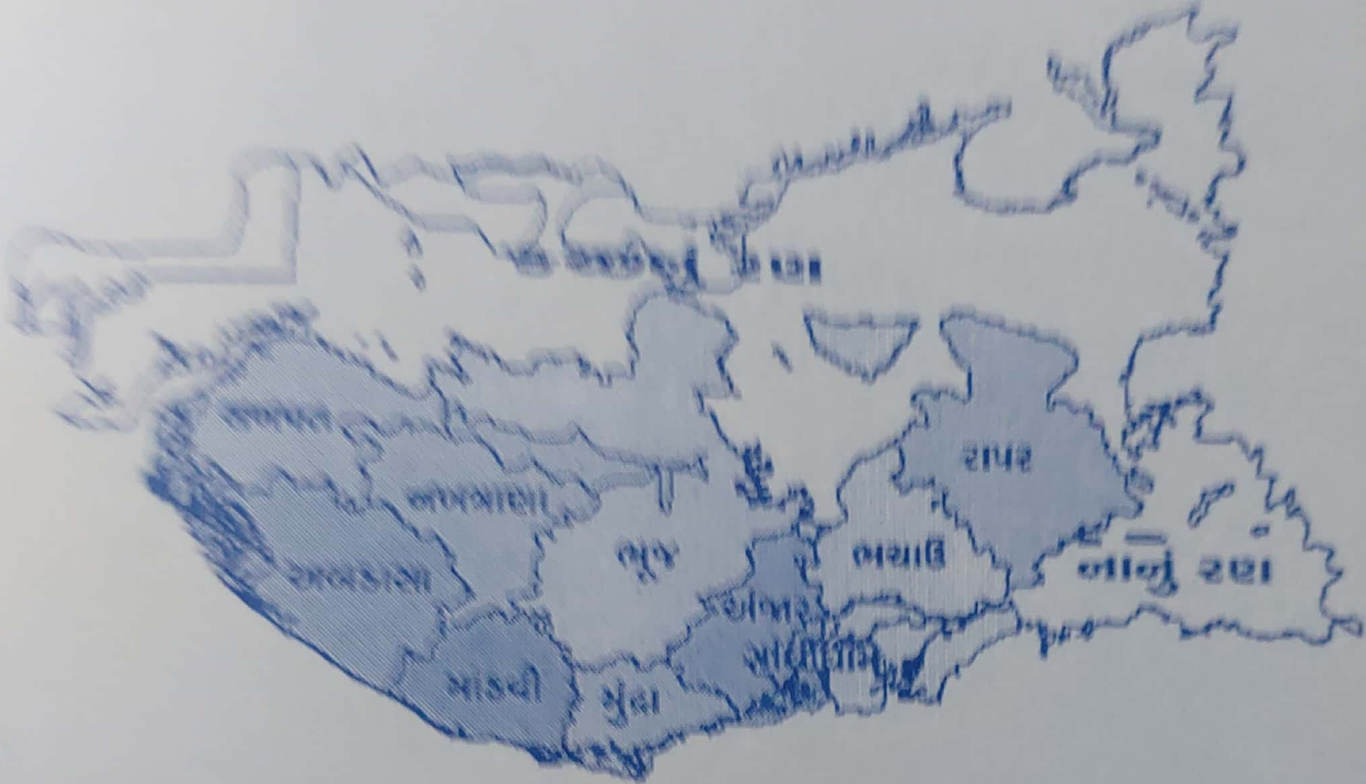

તેરી હસ્તી તેરા વજુદ
દરિયા દરિયા બુંદ બુંદ
ઈતની વિપદાઓકે બાવજુદ
દરિયા દરિયા બુંદ બુંદ
ભૂકંપ હો યા ચક્રવાત
તુ અટલ તુ મોજુદ
દરિયા દરિયા બુંદ બુંદ
તેરા શ્રૃજન તેરા નિર્માણ
દુનિયા દેખે આંખે મુંદ...
દરિયા દરિયા બુંદ બુંદ

"રવિ"

Scanned with CamSca

વન્સ મોર

જય કચ્છ

પુનઃ મુદ્રણ : "વન્સ મોર - જય કચ્છ"

મૂલ્ય : અમુલ્ય

પ્રકાશક : હિતેષ સોની
કચ્છ કેર ડેઈલી ટીવી ન્યુઝ
સર્વે ભવન પાસે, ભુજ-કચ્છ.

© : દિલીપસિંહ રાઠોડ "રવિ"

મુદ્રક : એલાઈટ પ્રિન્ટર્સ
સુમરા ડેલી સામે, ભુજ-કચ્છ.

Scanned with CamScanner

ઉઘડતા પાને

આપના કાવ્યોમાં કચ્છ અને કચ્છીયત ભારોભાર પ્રગટ થાય છે - ડોકાય છે. ઓછા શબ્દો એવમ્ લાઘવપૂર્ણ આપની કવિતા અસરકારક અભિવ્યક્તિની પ્રતીતિ કરાવે છે. વિવેચનના જગતમાં સાચું જ કહેવાયું છે કે, **"લાઘવ"** એ કળાનો પ્રાણ છે.

"હેડો મીઠડો, જાની કચ્છ - વાહ યાર કચ્છ"

આવી હાથવગી ભાષા-પ્રયોગના આપ ધણી છો, આપની કલમ હજી ય વિશેષ વરસે, એવી શુભકામના.........

☐ સ્વ. કનુભાઈ ડી. જોષી.
સંયોજક, સાંદ્યદીપ

Scanned with CamSc

ઉઘડતા પાને

શ્રી દિલીપસિંહ રાઠોડ ("રવિ")

આપની કવિતા "જય કચ્છ" વાંચી અને તેમાં "દરિયા દરિયા બુંદ બુંદ"નો મહાન દાર્શનિક અર્થ સમજયો ત્યારે તમારી કવિતાની ઊંચાઈનો અહેસાસ થયો. આપ આ ક્ષેત્રે ખૂબ જ આગળ વધી મૈથીલીશરણ ગુપ્ત, રામધારીસિંહ 'દિનકર' જેટલી ઊંચાઈએ પહોંચો તેવી આશા જરા પણ અસ્થાને નહીં ગણાય. વિરાટ રહો... આગે બઢો...

□ ડો. જે. જે. રાવલ

અધ્યક્ષ શ્રી IPS
કચ્છમિત્ર રોહિયા લોક વિજ્ઞાન કેન્દ્ર ભુજ
ભૂતપૂર્વ ડાયરેક્ટર રીસર્ચ એન્ડ ડાયરેક્ટર
નહેરૂ પ્લેનેટોરીયમ, નહેરૂ સેન્ટર વર્લી મુંબઈ(મહા.)

સાદર અર્પણ

અત્ર - તત્ર - સર્વત્ર "જય કચ્છ"નો વાવટો ગૌરવભેર લહેરાવતા કચ્છી માડુઓને, સાહસ-શૌર્યનું જીવંતરૂપ વ્હાલા કચ્છીજનોને કોરોના મહામારી સામે પણ પ્રતિબદ્ધ થઈ વિજયશ્રીને વરશે તેવી કચ્છીયતને...

તથા તે વાતને સાર્થક.. કરનાર સ્વ.શ્રી હાજી અકબર સરને...

❑ રવિ

Scanned with CamSc

સાદર અર્પણ

અત્ર - તત્ર - સર્વત્ર
"જય કચ્છ"નો વાવટો
ગૌરવભેર લહેરાવતા કચ્છી
માડુઓને, સાહસ-શૌર્યનું
જીવંતરૂપ વ્હાલા કચ્છીજનોને
કોરોના મહામારી સામે પણ
પ્રતિબદ્ધ થઈ વિજયશ્રીને
વરશે તેવી કચ્છીયતને...
તથા તે વાતને સાર્થક..
કરનાર સ્વ.શ્રી હાજી અકબર
સરને...

□ રવિ

Scanned with CamScanner

એ છે મારું કચ્છ

કશ્મીરને ભૂલાવી દે...
મડદાને જગાવી દે...
જો હોય કુદરતની મહેર...
જ્યાં જુઓ ત્યાં લેર...
એ છે મારું કચ્છ...
હરખે ગામે ગામ...
સીમ... તળાવળાં...
તરૂવર પર્વત ઠેરઠેર...
એ છે મારું કચ્છ...
રોનક... મોજ...ખુશહાલી...
નજર પડે ત્યાં હરિયાળી...
જીવંત સૃષ્ટિ ચોફેર...
મયૂર નર્તન કરે ચોમેર...
એ છે મારું કચ્છ...

- રવિ

Scanned with CamSc

આજ હમીરસરમાં

આ મોટા બંધનું
ખળ ખળ વહી જવું
ને હમીરસરનું
છલોછલ થઈ જવું...
અને નગરવાસી
ઓનું ઘેલું ઘેલું
થઈ હરખવું.......
મીહું મીહું મરકવું
કદાચ
વ્હાલ સોયા કચ્છ પ્રદેશની
તરસ બુઝી ગઈ છે...
આજ હમીરસરમાં...

- રવિ

Scanned with CamSc

ચાહત

જીવવાને ભલે
જુજ દેજે
માલિક મને
મરવાને
ભુજ દેજે...

- રવિ

કચ્છ દર્શન

રણ વચાળે રમતું...
દેશ દેશાવર ઘુમતું,
એવું કચ્છ મારું,
ભારત વર્ષનું કુમતું.

- રવિ

Scanned with CamScanner

ભૂકંપ - ૨૦૦૧

કુછ તો બચા હૈ !
માલિક તેરે દરબાર મેં !
પ્યાર ન સહી...
પ્યાર કા નામ હી સહી !
જામ ન સહી
જામ કા નામ હી સહી !
જો લેંગે અય દોસ્ત ભૂકંપ...
હમભી નામોં કે સહારે...

- રવિ

કચ્છ પ્રવાસન

ખુમલ ભીત જોર આય...
ને મેરામણજી મ્હેર આય...
એડો કચ્છડો કમાલ જો...
રણમેં ગુલજાર રમાયતો...

- રવિ

Scanned with CamSc

ભાંગ્યુ તોય

ભાંગ્યુ તોય
ભરૂચ છું........
કચ્છ નહીં તો
ભુજ છું..........
રાજવી નથી તો
શું થયું
રાજપુત તો છું...

- રવિ

મૈં કચ્છ

વિભિષણ ભૂકંપ કો
ભી પી લીયા હું મૈં !
હર હાલમેં ખુશહાલ
જી લીયા હું મૈં !

- રવિ

Scanned with CamSc

કચ્છડો માલા માલ

કચ્છડો મુલક કસુંભલ
ખલકમેં નાય મિશાલ...
મોભત જા ભુખ્યા માડુડા
જેંસે કચ્છડો માલામાલ...

- રવિ

ક્યાં રોજ મળે છે ?

આમથી તેમ
તેમથી આમ
વરસે સુધા
છલકે જામ
પીઓ ભલે
પણ મસ્તીથી
આ વર્ષાદી
મદિરા પીવા...
ક્યાં રોજ મળે છે ?

- રવિ

Scanned with CamSc

સુના તે

ગામની સૂની તે
આ શેરી ઓમાં
જ્યાં જુઓ ત્યાં બસ
પાળીયા ને પાળીયા...
કોઈ જીવતા કોઈ મુઆ...
અહીં તો સૂરજ પણ
ઉગેને આથમે કેટલો;
સંતાતો ને ગભરાતો
લાખો સૂરજ ગરક થઈ જાય
એવા દીઠા મેં ગોજારા કૂવા...

- રવિ

Scanned with CamSc

તમે શું મળયાં

આખુ વિશ્વ મળી ગયું...
ચંદ્ર-સિતારા...સૂરજ...
બધાં પોતાના લાગે છે...
આ દુનિયાનાં
માનવ બધાં પોતાના લાગે છે...
કસ્તિને મળી ગઈ
"મંજિલ" રવિ
ચોમેર મને કિનારા લાગે છે...

- રવિ

કચ્છડો કામણગારો

ભૂકંપ પછી સવાયો છે
દુનિયા મહીં છવાયો છે
કચ્છડો મારો કામણગારો
ખૂબ જ નામ કમાયો છે...
- રવિ

Scanned with CamScanner

કચ્છ મારું

મુલ્ક આ
દરિયા દિલ
સદાબહાર છે...

ચો તરફ પ્યાર છે...
દુલાર છે...

યાદ કરૂં તો કોને કરૂં
અહીં તો હર દ્રશ્ય
યાદગાર છે....

- રવિ

Scanned with CamSca

યુગ નિર્માણ

મૈં કચ્છી આજ
અકેલા નહીં
આપ સભી કા
પ્યાર..લાડ..દુલાર...
મેરે સાથ હૈ
આજ અપના
કચ્છ પ્રદેશ
નવપલ્લવિત હો ચૂકા હૈ...
જન જનકા મન
પ્રફુલ્લિત હો ચૂકા હૈ...

આજ કચ્છમેં પુનઃ નિર્માણ નહીં
યુગ નિર્માણ હો રહા હૈ...

- રવિ

Scanned with CamSc

કૈસા દરિયા હું મૈં

વિરહ અગ્નિ મેં જલ રહા હું મૈં...
નીતિ નિયમો કી,
ભીડ ભાડમેં કુચલ
રહા હું મૈં
કૈસા દરિયા હું મૈં...
ભીતર હી ભીતર ઉછલ
રહા હું મૈં...
અય જિંદગી
તું હર પથ પે છલના...
કદમ કદમ પે છલ
રહા હું મૈં !
કૈસા દરિયા હું મૈં
ભીતર હી ભીતર...

- રવિ

Scanned with CamScanner

હે ઈશ્વર

હે જગતના મહાન
ઈશ્વર...

તુજ કૃપાના
બેચાર બિંદુ
મુજને મળે

મને નિદ્રા આવી જાય...
એ પણ ન હોય
તવ પાસ મારા પ્રભુ
તો મુજને
ચિરનિદ્રા આવી જાય...

- રવિ

Scanned with CamSca

જમાના ને

જમાના ને
કહી દો લક્ષ્ય
મારી તરફ વાળી દે...
ઘાવ ઝીલવાને;
વિશ્વ કલ્યાણને
કાજ............
મારી પાસે વજ્ર જેવી
છાતી છે........

- રવિ

સંબંધ

આપણો સંબંધ કેવો ?
ચોખ્ખા પાણી જેવો...
જેમાં તમે મને જોઈ શકો...
હું તમને..............

- રવિ

Scanned with CamSc

જિંદગી

હવે આ,
જિંદગી ખુદ
બની ગઈ છે નશો...
મદિરાની મને...
જરૂર ક્યાં રહી છે...
મારી આસપાસ...;
ઘુઘવે છે...........
મસ્તિનો દરિયો...
ખાબોચિયાની મને,
જરૂર ક્યાં રહી છે...

- રવિ

Scanned with CamScanner

નદી શાંત છે

નીર શાંત છે
લક્ષ્ય શાંત છે
તીર શાંત છે...
દિલ શાંત છે
ધબકાર શાંત છે
સંગીત સ્તબ્ધ
સિતાર શાંત છે...
રે પંખી તું...
મુકત હતું
નભ અનંત હતું...
એ દિવસો... કયાંથી લાવું સોનેરી
તેં સોનાની સાંકળ પહેરી
પછી દર્દ શાનું...
અંતર કાં ભીનું...?
જવાદે વિતેલી વાત
ભૂતકાળ ભવ્ય હતો તો શું થયું
એ તો હવે ભૂલી જવાનું...

- રવિ

Scanned with CamSc

એ સીઆસત

ઔર બડી ગહેરી હૈ
કહીંપે "રણભૂમિ"
કહીંપે બજતી
ભેરી હૈ...

- રવિ

કડવા સચ

ફૂલોના રંગ-રૂપ હરકોઈ માણે છે...
કંટકોની દર્દ વેદના કહો ?
કોણ જાણે છે ?

- રવિ

ગલતીયાં

ચાહે હજાર હો...

ચાહે લાખ હો...

મગર જો ભી હો...

મેરે માલિક

પાક હો...

- રવિ

કંકર નહીં

યે માના

કી મૈં શંકર નહીં,

ઉન્હીં કા અંશ હું

કંકર નહીં... - રવિ

વેદના

તને ખોઈ દીધા
　　　　ની વેદના...
તડપતા ઉરના પંખી
　　　　ની વેદના...
સ્વપને એક
　　　　આકાશીપરી આવતી'તી...
જિંદગીમાં અર્ધરસ્તે ખોઈ દીધા
　　　　ની વેદના...
તને ખોઈ દીધાની વેદના
　　　　મને લાગ્યું તું ભૂલી ગયો...
પણ મળી ફરી
　　　　રાખ મહીં આળસ...
મરડતા ફિનીક્સ
　　　　પંખીની વેદના

- રવિ

Scanned with CamScanner

શાને હિન્દુસ્તાન

અસાંજા મીઠડા જાની
ચાર "કપિલ"
નિભાઈ ડને તું શાને
હિન્દુસ્તાન અંચે...
ખુશીજી ઘડીમેં હેકહેકડા
નચેંતા ખલેતા
ચાહ કેં જે ધીલેંજો તું
સુલતાન અચેં...
અસાંજા...

- રવિ

હાઈકુ

ઊગતા રવિને હરકોઈ પૂજે
આથમતો હું...

શખ્સિયત

શહેન શાહી...

દિલીપસિંહ રાઠોડ

નામ હૈ મેરા...

ઔર ઈન્સાનીયત

પયગામ હૈ મેરા !...

- રવિ

હું વીતી ગયેલો

સમય નથી કે,
ફરીને પાછો નહીં આવું...

હું સૂરજ આવતી કાલનો
ફરીને ઊગવાનો...

- રવિ

Scanned with CamSc

મહેફિલ

માં આજકાલ

મારી હાજરી નથી...

દોસ્તોનું કહેવું છે

એ વાત વાજબી નથી...

દોસ્તોની સાંભળી:

આપણે...

હવે જરા દુશ્મનો

ને ન્યાય આપીએ...

એમનું કહેવું છે,

દુશ્મનીમાંયે ક્યાં લજ્જત છે...

જ્યાં લગી ''રવિ'' ના ઇજ્જત છે.

- રવિ

એકલવીર

દુશ્મન છે તલવાર
હું તીર છું..

દુશ્મન છે ખુંખાર
હું મીર છું..

દુશ્મન છે ફરાર
હું જંઝીર છું..

દુશ્મન છે દિવાર
હું સમીર છું..

દુશ્મન છે હજાર
હું એકલવીર છું..

- રવિ

Scanned with CamSc

બાગી

બાગી છું
ઝુલ્મોથી...
દુનિયાથી... બગાવત
કરી બેઠો...

જોઈ દિલદારોની
આંખોમાં આંસુ...
જમાનાથી અદાવત કરી બેઠો..

આમતો ફૂલોની
જવાની ટોળે વળે છે મુજ
ડગલે ને પગલે
રાજપુત હું અંગારોથી
મુહબ્બત કરી બેઠો............

- રવિ

વિરાટ

વિરાટ હી રહો !
ક્યોં ? લઘુતાઓં કે બંદી હુએ
જા રહે હો !...

અપને આપકો પહચાનો !
ક્યોં ? વ્યર્થો કે આદી હુએ
જા રહે હો !...

સૂરજ સા તપો !
ક્યોં ? ચંદ્રમાં ક્ષીણ હુએ
જા રહે હો !...

અનંત હી સોચો !
ક્યોં અંતિમોકે દ્વંદી હુએ
જા રહે હો !...

(૨...)

Scanned with CamSc

(૨)

કરુણા કી બસ્તી
ક્યોં ? ઘૃણાઓં કે કૈદી હુએ
જા રહે હો !...

સંસ્કૃત હી રહો !
ક્યોં ? વિકૃતિઓં કી નદી બહે
જા રહે હો !...

મનુષ્ય હો તુમ !
ક્યોં ? યંત્રણાઓંકી બદી હુએ
જા રહે હો !...

પરમ કે હો જાઓ
ક્યોં ? જનમ જનમાદી હુએ
જા રહે હો !...

- રવિ

Scanned with CamSc

કલ ઔર આજ

કલ કા જમાના
બાદશાહી કા થા અપના
આજ કરતે હૈ
ગુલામી !...............
કલ લાખો
આદાબ અર્જ કરતે થે...
આજ ઉન્હીં કો
ભરતે હૈં સલામી !......
- રવિ

મને ખબર છે

જિગર એનું પાષાણ છે...
હજું તો મારી ને એની
ચાર દિ'ની ઓળખાણ છે...
વિશ્વાસથી,
પથ્થર પણ બોલતા થાય છે...
"રવિ"

નૈયા છે સલામત
છોને કિનારા અજાણ છે...
- રવિ

Scanned with CamSca

મેરા સપના

સકલ વિશ્વ અપના
મેરા મંત્ર
સર્વ શ્રેય જગતે
આગે બઢે સપના
મેરા નારા
આત્મા પરમાત્મા
કે બીચ કોઈ ન હો
હો પ્રેમપૂર્ણતા પલપલ
મેરા સપના
સકલ વિશ્વ અપના
યે અબ હોગા યે સચ હોગા
યથાર્થ હી જીવન હોગા
પ્રકાશ કેવલ પ્રકાશ
તિમિર માત્ર કલ્પના......
મેરા સપના સકલ વિશ્વ...

- રવિ

Scanned with CamScanner

આજ

અંબર સા ફેલ રહા હું !
ઔર,
કમલ સા ખીલ રહા હું !
ભીતર...
સાગર દૌડ રહા હૈ !
સરીતા સંબંધ જોડ રહા હૈ !
ફાગુન... ફાગુન ખેલ રહા હું !
અપને
આપ સે મીલ રહા હું !

પ્રસન્નતા...
કો પી રહા હું !
લહર... લહર જી રહા હું !
જીવન સારા સમ્હલ રહા હૈ !
રૂપ રંગ બદલ રહા હૈ !
નિજ અસ્તિત્વ બીસર રહા હૈ
પરમ કી ઔર પસર રહા હૈ...
અસ્તુ...તથાસ્તુ...

- રવિ

Scanned with CamSc

આપના ગયા પછી

સુની પડી છે ગઝલ
ઘાયલ આપના ગયા પછી...

ખુમારીની ખાલી ખરલ
ઘાયલ આપના ગયા પછી...

મોૈજના દરિયા થયા દલ દલ
ઘાયલ આપના ગયા પછી...

કોણ કહેશે વાત અસલ
ઘાયલ આપના ગયા પછી...

'રવિ' મહેફિલ બધીજ ઘાયલ
ઘાયલ આપના ગયા પછી...

- રવિ

Scanned with CamSc

તેઓ કહે છે

આપની દુનિયા
વિચિત્ર માનવોની દુનિયા
કદાચ અમારી દુનિયામાં
સૂરજ કાળો ઊગતો હશે...
અમારી નસોમાં
વહેતું લોહી લીલુંછમ.......
કુવલોણ ચિત્ર જેવું...
તો અમને આ પ્યાર દોસ્તીના
વચન શા માટે ?
સ્નેહજળના સિંચન શા માટે ?
અમને તમારો આ ન્યાય...
જુલ્મ અન્યાયનો પર્યાય...
હરગીજ મંજુર નથી
અમને અમારે રસ્તે જવા દો
અમને દાવાનળ ન અમને હવા દો...
નહીં તો સળગી જશો...
ઓ બુઝુર્ગો...

- રવિ

વાહ મારું કચ્છ

ફૂલોથી લહેરાતી,
એ મીઠા ફૂલ ની...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ધણી કચ્છ........
ધબધાર માડુઆ,
એ મરદોં જો કચ્છ....
વાહ મારું કચ્છ....

- રવિ

અય જિંદગી

તુને બહોત ગમ દીયે હૈ!!
ફિરભી,
મુજે બહોત કમ દીયે હૈ!!
ઔરભી દે = [illegible]
જીતને ભી દીયે હૈ
બહોત કમ દીયે હૈ!!

- રવિ

હે પ્રભુ

તું કોઈપણ

રૂપમાં આવે મને ગમે છે...

કદી આવેતું

તોફાન બની...

કદીક વરદાન બની

કદી કૃપા નિધાન બની

તું આવે કોઈપણ

રૂપમાં...

આવતો રહેજે...

આવતો રહેજે...

એજ મારી પ્રાર્થના...

- રવિ

Scanned with CamSca

રાઠોડ પરિવારનું ગૌરવ

સ્વ. દાનસંગજી વિશ્રામભા

રાઠોડ પરિવારના પહેલા વકીલનું ગૌરવ મેળવવા માટે **કુ. શિખા દિલીપસિંહ** તથા પહેલા બી.ઈ.સિવિલ એન્જિનીયર તરીકેનું ગૌરવ મેળવનાર **જયરૂદ્ર દિલીપસિંહ**ને ખૂબ ખૂબ અભિનંદન............

- દિલીપસિંહ ડી. રાઠોડ "રવિ"
- માયાદેવી દિલીપસિંહ રાઠોડ

Scanned with CamScanner

ઋણ સ્વીકાર

- શ્રી મુકેશ ગોહિલ
- શ્રી રોહિતસિંહ પરમાર સર
- શ્રી એ. આર. વર્મા સર
- શ્રી હનુભા ગઢવી - ઈકોપેક
- શ્રી હાર્દિક ધોળકીયા (જળ-સ્વચ્છતા)
- મેડમ ડિમ્પલબેન શાહ (જળ-સ્વચ્છતા)
- શ્રી ખાનુભા બી. સોઢા (એલ.ઓ.)
- ઓલટાઈમ ગ્રેટ પાપા સ્વ. શ્રી દાનસંગજી વિશ્રામભા રાઠોડ
- શ્રી કે.પી. ડેર સર
- વાય.એચ.વાસવાણી સર
- શ્રી એસ. બી. બ્રહ્મભટ્ટ સર
- શ્રી કે. બી. સોજીત્રા સર
- શ્રી પી. પી. વાળા સર

Scanned with CamSc